

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/5/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112209142
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8112209142.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcov : 1.O. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. S. XXX, XXX XX A., zastúpenej JUDr. Martinom Breznenom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Štúrova 7 , 2. O. F. Z., nar.XX.XX. XXXX, bytom S. S. XXX, XXX XX A., zastúpeného opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny A. proti žalovaným: 1. M. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, zastúpenému JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, so sídlom v Stropkove, Nám. SNP 7, 2. Komunálnej poisťovni, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefániková 8, zastúpeného JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom Advokátskej kancelárie FELIX NEUPAUER & PARTNERS, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/ A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 02.10.2014, č.k. 13C/63/2012- 197 , jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu 1.stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd 1.stupňa žalobu zamietol a vyslovil, že žalobcovia v 1. a v 2. rade nemajú právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch rozhodnutia súd 1.stupňa poukázal na to, že žalobcovia sa prostredníctvom práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch domáhajú finančného odškodnenia im spôsobenej traumy s nenapraviteľným popretrhávaním interpersonálnych väzieb, nakoľko morálne zadosťučinenie v zmysle § 13 ods. 1 O.z. nepovažujú za dostačujúce na vyváženie a zníženie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do ich osobnostných práv. Žalovaný v 1.rade, ako vodič osobného motorového vozidla spôsobil dňa 07.01.2010 v kat. úz. Z. dopravnú nehodu, pri ktorej usmrtil svojich dvoch maloletých synov, a to maloletého F. Z., nar. XX.XX.XXXX a maloletého M. Z., nar. XX.XX.XXXX, pričom ťažko zranil aj svojho tretieho syna F. Z.. Súd 1.stupňa zistil, že manželstvo žalobkyne v 1.rade a žalovaného v 1.rade bolo rozvedené rozsudkom z 13.10.2008 (konanie Okresného súdu Prešov, sp.zn. 25C/130/2008). Žalovaný v 1.rade bol Okresným súdom Prešov uznaný vinným z prečinu usmrtenia, podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko z nedbanlivosti spôsobil inému smrť, za čo bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní XXtich mesiacov. Osobné motorové vozidlo, ktoré v čase nehody riadil bolo poistené v Komunálnej poisťovni, a.s. a teda u žalovaného v 2.rade. Súd 1.stupňa zdôraznil, že medzi účastníkmi konania bola predovšetkým sporná zodpovednosť žalovaného v 2.rade, kde účastníci predložili odkaz na množstvo súdnych rozhodnutí slovenských a českých súdov rôznych stupňov, vrátane najvyšších súdov oboch republík, podporujúc ich argumentáciu. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že k dopravnej nehode došlo, že bol za ňu žalovaný v 1.rade odsúdený a že týmto jeho nedbanlivostným konaním došlo k zásahu do práva na ochrany osobnosti oboch žalobcov.

Súd 1.stupňa vo vzťahu k žalovanému v 2.rade uzavrel, že samotná prevádzka motorového vozidla, ktorým došlo k vzniku zásahu do osobných práv fyzickej osoby, k určeniu zodpovednosti za zásah nepostačuje na to, aby bol aj prevádzkovateľ (namiesto neho žalovaný poisťovateľ) zodpovedný za zásah do práva na ochranu fyzickej osoby. Je potrebné, aby z jeho strany k tomuto zásahu skutočne

došlo. K tomuto zásahu nemôže dôjsť samotným faktom prevádzky motorového vozidla, ale napríklad pristúpením ďalšej skutočnosti, ktorá k tomuto zásahu vedie, napríklad vada vozidla a podobne. Nič také v prejedávanej veci tvrdené a už vôbec nie preukázané nebolo, preto mal súd 1.stupňa za to, že napriek tomu, že z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla sa hradí aj ujma spôsobená poisteným prevádzkovateľom vozidla zodpovednosť prevádzkovateľa vozidla, a teda následná zodpovednosť poisťovateľa daná nie je. Správnosť tohto názoru je podporovaná aj tým, že ak by k zodpovednosti prevádzateľa motorového vozidla postačovala sama prevádzka tohto vozidla, tak k zásahu do osobnostných práv by došlo aj u samotného škodcu - žalovaného v 1.rade, čo je záver absurdný a treba ho odmietnuť. Ak by však k nehode došlo z dôvodu vady vozidla, potom by záver o zásahu do osobnostných práv vodiča prevádzkovateľom vozidla už absurdným nebol. Čo sa týka práva na peňažné zadosťučinenie, uplatneného voči žalovanému v 1.rade, zákonom označené ako právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je v prípade dotknutého osobnostného práva toto pojaté stupňovito, resp. podporne, a uplatňuje sa až vtedy, ak sa nejaví postačujúcim primerané zadosťučinenie morálne. Z literatúry vyplýva, že zvyčajne peňažnú satisfakciu nemožno priznať tam, kde ujma bola spôsobená nezavinene, u nezavinene vyvolanej ujmy spravidla postačí morálne zadosťučinenie, to však môže postačiť aj u nedbanlivostného chovania. V prejedávanej veci vo vzťahu k žalovanému v 1.rade videl súd 1.stupňa osobitné okolnosti prípadu v tom, že k usmrteniu dvoch maloletých chlapcov došlo ich najbližším príbuzným a to otcom. Dodal, že v danom prípade bol otec pracujúci v zahraničí na návšteve doma, aby sa mohol so svojimi synmi stretnúť ako mu to vymedzovalo rozhodnutie súdu a na základe dohody s matkou ich mal u seba o jeden deň navyše, čiže aj dňa 07.01.2010. Spoločne trávili chvíle na výlete, ktorý sa bohužiaľ skončil tragédiou. Je zjavné, že u žalovaného v 1. rade sa nezistil alkohol ani iné závažné porušenie právnych predpisov, v danom prípade išlo o neprispôsobenie jazdy stavu vozovky a vozidla s tým, že nešťastnou náhodou v čase, keď dostal šmyk a prešiel do protismeru išlo v protismere motorové vozidlo. Žalovaný v 1.rade tak spôsobil neodvratiteľný a nezmieriteľný následok na osobnosti aj seba a to si so sebou poniesie celý život. Súd je presvedčený, že v prípade ak by manželstvo rozvedené nebolo a išlo by o fungujúcu rodinu, tak bývala manželka s maloletým synom by žalobu na svojho manžela a otca nepodávali. Inak tomu nemôže byť ani v tomto prípade, najmä ak išlo o realizáciu styku s maloletým na základe dohody s matkou, čiže nie styku nepovoleného. V danom prípade satisfakčný charakter má odôvodnenie tohto rozsudku, kde sa uznáva, že zo strany žalovaného v 1.rade došlo k nedbanlivostnému zásahu do osobnostných práv žalobcov a zároveň treba prihliadať na to, že za svoje správanie bol žalovaný v 1.rade trestným rozsudkom odsúdený. Trestný rozsudok má totiž vždy vysoký satisfakčný charakter a v tejto súvislosti poukázal na argumentáciu rozhodnutia NSČR sp.zn. 30Cdo4003/2011. Podľa tohto rozhodnutia satisfakcia je postihnutej osobe poskytnutá každou formou použitej obrany, pričom potrestanie škodcu v priestupkovom, či trestom konaní je satisfakcia veľmi výrazná pretože štátny orgán konštatuje nielen protiprávne konanie, ale tiež subjektívny vzťah páchatela k svojmu jednaniu a stanoví sankciu podľa závažnosti jednania škodcu. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch napriek nespornosti zásahu do osobnostných práv žalobcov žalovaným v 1.rade tak priznať nemožno. Žalobu preto zamietol a o trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v 1.a v 2.rade, ktorí navrhli rozsudok zmeniť tak, aby ich žalobe bolo v celom rozsahu vyhovené. Žalobcovia nesúhlasia s rozhodnutím súdu 1.stupňa a dôvodmi prezentovanými v napadnutom rozsudku. Poukazujú na to, že rozhodovacia prax súdov v Slovenskej republike je pomerne nejednotná v otázkach krytia náhrady nemajetkovej ujmy z prostriedkov povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel. Z toho vyplýva záver, že je na úvahe súdu podľa okolností prípadu, ku ktorému záveru sa v rámci svojej rozhodovacej právomoci v konečnom rozhodnutí prikloní. Podľa žalobcov, 1.stupňový súd by sa mal držať predovšetkým slovenskou rozhodovacou praxou a ustálenou judikatúrou v rámci legislatívy SR. Poukázali v tejto súvislosti najmä na vydaný rozsudok Súdného dvora EÚ vo veci Haasová C-22/12 k prejudiciálnej otázke iniciovanej Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týka náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Poukázali tiež aj na rozsudok Drozdová C-277/12 Súdnym dvorom v tomto rozhodnutí uviedol, že ak členský štát priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nemôže jej maximálnu výšku stanoviť nižšie, než sú výšky minimálneho poistného krytia stanovené v druhej smernici. Ak sa už 1.stupňový súd priklonil k názoru aplikovateľnosti § 527 O.z., mal si v rámci vykonávania dokazovania súd pripojiť aj trestný spis, ktorým bol uznaný žalovaný v 1.rade vinným z prečinu usmrtenia, nakoľko nebolo ustálené, či zásah do ochrany osobnosti bol spôsobený výlučne iba ľudským faktorom, teda nedbanlivostným konaním fyzickej osoby (pokiaľ je žalobcom známe otázku prípadných väd motorového vozidla ako možného faktora spôsobenia zásahu do osobnostných práv nikto neskúmal). Záver súdu o tom, že ak by k zodpovednosti prevádzateľa motorového vozidla

postačovala sama prevádzka vozidla, že by k zásahu do osobnostných práv došlo aj u žalovaného v 1.rade považujú žalobcovia za nesprávny, ktorý treba odmietnuť. Rozhodne nesúhlasia iba s morálnou kompenzáciou v danom prípade, pretože ide o výrazný a nenapraviteľný zásah do práva na ochranu osobnosti, rozhodne nie o situáciu, kedy ujma bola spôsobená nezavinene. Úvahy súdu o tom, že žalobkyňa by nežalovali otca a manžela v prípade ak by išlo o funkčné manželstvo treba považovať za neprípustné. Sú to špekulatívne závery súdu v teoretickej rovine, ktorými sa súd vôbec nemal zaoberať, nakoľko v rámci dokazovania je povinný riadiť sa len exaktnými dôkazmi a preukázanými faktami a nie domnienkami a dohadmi, navyše žalobkyňa v 1.rade jednoznačne na pojednávaní odpovedala, že aj v takom prípade by na žalovaného v 1.rade žalobu podala. V danom prípade sa nejedná o priestupkové konanie a teda z toho dôvodu, že ak by žalovaný bol uznaný vinným v takomto konaní mala by byť žaloba zamietnutá, nakoľko by žalovaný bol postihnutý sankciou verejného práva. Žalobcovia zdôrazňujú, že pod pojmom ujma na zdraví sa ma rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Poukazujú na to, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepochybne má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobami obetí usmrtenej pri dopravnej nehode.

Žalovaný v 1.rade navrhol rozsudok ako vecne správne potvrdiť. Hodnotenie súdu, že pri tomto konkrétnom zásahu do osobnostných práv žalobcov postačuje morálne zadosťučinenie sa javí byť ako správne a spravodlivé najmä s poukazom na osobitosti tohto prípadu. Žalovaný zdôrazňuje, že žiadnym podstatným spôsobom neporušil dopravné predpisy pri dopravnej nehode, neprekročil maximálnu povolenú rýchlosť, nejazdil pod vplyvom alkoholu, v zimných mesiacoch však dostal šmyk, motorové vozidlo prešlo do protismeru kedy došlo k zrážke s iným motorovým vozidlom. Javí sa ako mimoriadne nespravodlivé zaviazat' k náhrade nemajetkovej ujmy aj žalovaného v 1.rade, otca, ktorý pri nešťastnej dopravnej nehode usmrtil svojich synov. Voči žalobcom si neuplatnil nárok na náhradu vynaložených trov, pretože on sám nechce kvôli osobitostiam tohto prípadu touto povinnosťou zaťažovať svojho tretieho syna a bývalú manželku. Inak zastáva názor, že uplatnená nemajetková ujmy spôsobená usmrtením blízkej osoby spadá pod krytie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keďže slovenské vnútroštátne právo umožňuje pozostalým po obetiach dopravných nehôd požadovať náhradu za zásah do osobnostných práv v zmysle § 11 a 13 Občianskeho zákonníka.

Žalovaný v 2.rade navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasí však so záverom súdu 1.stupňa v tom zmysle, že z povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa hradí aj nemajetková ujma. Poukazuje na viaceré súdne rozhodnutia v podmienkach SR, ktorých právne závery sú odlišné od záverov súdu 1.stupňa, a od ktorých žalovaný v 2.rade odvíja svoju právnu argumentáciu vzhľadom na skutočnosť, že argumentáciu nie je možné oprieť o odôvodnenie uvedené v rozhodnutí ESDC- 22/12, ale len o samotné rozhodnutie v danej veci vzhľadom na odlišné právo, ktoré sa vzťahovalo na posudzovaný prípad. Súd by mal vec posudzovať obdobne ako ostatné súdy a to vzhľadom na zachovanie právnej istoty. Smernice sa zaoberajú poistením zodpovednosti za škodu a nie poistením nárokov vzniknutých z iného titulu než je zodpovednosť za škodu. Zdôrazňuje, že súdne rozhodnutia musia nastoľovať stabilný stav, to znamená, že ak sa nezmení všeobecne záväzný predpis, ktorý súd uplatnil alebo ak sa nezmení právna norma vytvorená súdom v rovnakých podmienkach, súdne rozhodnutia musia byť rovnaké. Predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, čo svojím rozhodnutím potvrdil aj Najvyšší súd SR, pričom uvedené nezmenilo ani rozhodnutie ESDC-22/12 a má za to, že tento nebol rešpektovaný zo strany súdu 1.stupňa čím vytvoril právnu neistotu tým, že rozhodol odlišne od právneho stanoviska Najvyššieho súdu SR ako nadriadeného orgánu.

Opatrovník maloletého žalobcu v 2.rade ponechal rozhodnutie vo veci na zvážení súdu. Uviedol, že názor maloletého žalobcu v 2.rade v uvedenej veci bol kolíznym opatrovníkom zisťovaný v priebehu konania a tento sa vyjadril, že sa pripája k návrhu svojej matky a súhlasí s požadovanou sumou.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 212 ods.1 ,2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods.2 O.s.p.) a dospel k záveru, že nie sú dané podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku, ktorý

je nepreskúmateľný pre absenciu dostatočných dôvodov, keď zároveň súd 1.stupňa sa nezaoberal všetkými okolnosťami podstatnými pre správne rozhodnutie o veci.

Podľa článku 19 ods.1,2 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1-3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa ods.1, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Výšku náhrady podľa ods.2 určí súd s prihliadnutím na vážnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 1 ods.1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom v znení platnom k 07.01.2010 tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zariadenie Z. Podľa § 2 písmeno f) citovaného zákona, na účely tohto zákona sa rozumie poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti.

Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) citovaného zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 4 ods. 4 citovaného zákona, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa ods. 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 420 ods.1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 427 ods1. Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby, vykonávajúce dopravu, zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

V prejedávanej veci sa žalobcovia v 1. a 2.rade domáhajú priznania nemajetkovej ujmy vzniknutej neoprávneným zásahom do ich súkromia s tým, že synovia žalobkyne v 1.rade a súrodenci žalobcu v 2.rade, maloletý F. Z., nar. XX.XX.XXXX a maloletý M. Z., nar. XX.XX.XXXX, zomreli následkom dopravnej nehody, ktorú zavinil žalovaný v 1.rade.

Žalovaný v 1.rade bol manželom žalobkyne v 1.rade a otcom oboch maloletých detí. Je zrejmé, že rozsudkom Okresného súdu v Prešove, sp.zn. 25C/135/2008 zo dňa 13.10.2008, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 6.12.2008 bolo manželstvo žalobkyne v 1.rade a žalovaného v 1.rade rozvedené, maloleté deti pochádzajúce z manželstva a to maloletý M. Z., nar. XX.XX.XXXX, maloletý F. Z., nar. XX.XX.XXXX a maloletý F. Z., nar. XX.XX.XXXX, boli na čas po rozvedení zverené do osobnej starostlivosti žalobkyne v 1.rade s tým, že rodičia maloletých detí po rozvedení manželstva už v spoločnej domácnosti nežili.

Žalovaný v 1.rade si dňa 07.01.2010 požičal z požičovne motorových vozidiel L. Y., so sídlom v A., osobné motorové vozidlo značky T. A., evč. A. , ktorým vzal všetkých troch maloletých synov na výlet. Žalovaný v 1.rade dňa 07.01.2010 v čase o 17:30 hod. v Z. viedol po ceste L./XXXXX v smere od W. uvádzané motorové vozidlo, v kilometri 0,60 rýchlosť jazdy vozidla neprispôbil mokrej vozovke a svojim schopnosťami, prešiel do protismeru a pravou bočnou časťou vozidla narazil do prednej časti protiidúceho vozidla, pričom maloletý M. Z. a maloletý F. Z. utrpeli zranenia, ktorým podľahli. V dôsledku uvedeného bol žalovaný v 1.rade uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods.1 Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Prešov z 30.08.2010, č.k. 32T/87/10-342.

Úprava ochrany súkromia, vrátane rodinného súkromia vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnené zasahovať a nesmie sa jej súkromnému životu spôsobiť žiadna ujma. Funkciu práva na súkromie je totiž zabezpečiť pre fyzické osoby nerušenosť súkromnej sféry, v ktorej by mohli všestranne rozvíjať svoju osobnosť. Ústava Slovenskej republiky zároveň rodinný život priraduje k súkromnému životu, pričom toto priradenie treba interpretovať tak , že rodinný život a právo na jeho ochranu sú súčasťou súkromia. Ústava chráni aj súkromie fyzických osôb v ich rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne či materiálne. Zásahy do týchto vzťahov, ktoré sú neoprávnené možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života-do rodinného súkromia.

Ustanovenie § 11 a nasledujúce Občianskeho zákonníka tak poskytujú právny základ nároku na náhradu imateriálnej ujmy , spôsobenej jednotlivcom usmrtením ich blízkych osôb. V takom prípade je daná aktívna legitímácia tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, nakoľko právo na súkromie je jedným zo základných osobnostných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj spomínané ustanovenie §11 Občianskeho zákonníka.

K obrane žalovaného v druhom rade, odvolací súd poznamenáva, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitímácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.03.2016, č. k. 3Cdo/301/2012). Vo vzťahu k odlišnému právnemu názoru v iných súdnych konaniach a k obrane žalovaného v 2.rade v tom zmysle, že vnútroštátne právo nezakladá povinnosť poisťovne nahradiť nemajetkovú ujmu z povinného poistenia odvolací súd predovšetkým zdôrazňuje a poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ rozsudkom zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 Haasová/ Perík, Holingová. Podľa záveru Súdneho dvora čl.3 ods.1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.04 1972, čl.1 ods.1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 a čl.1 ods.1 tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.05.1990 sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobené prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, uplatniteľné v spore vo veci samej.

Je bez pochybností zrejmé, že cieľom spomínanej smernice je zabezpečiť, aby povinné zmluvné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obrať uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (do pozornosti rozsudok Súdneho dvora C-537/3 body 27 a 28).

Vychádzajúc zo znenia § 4 ods.1,2 písmeno a) zákona číslom 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa jednak škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Citovaný právny predpis výslovne nevylučuje náhradu nemajetkovej ujmy, keď v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

Keďže pojem škoda uvedený v čl. 1 bod 2 prvej smernice nie je presnejšie vymedzený, nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody akou je nemajetková ujma majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu, mali by sa vylúčiť z tohto pojmu (bod 58 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12). Keďže zodpovednosť poisteného, ktorá vyplýva z § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič

nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (bod 57 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12).

Nemali by byť pochybnosti, že strata najbližšieho príbuzného je spojená s negatívnym dopadom v emočnej, citovej, teda nemajetkovej sfére príbuzných a na ich psychické zdravie. Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu ako náhrada škody. Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu, ako nemateriálnu. Odvolací súd zdôrazňuje, že platná úprava obsahuje takúto náhradu, vychádzajúc z extenzívneho výkladu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§4 ods.2 písmeno a) citovaného zákona). Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda. Dôležitý je eurokonformný výklad zákona, aby nebol popretý účinok a zmysel smernice o poistení.

Odvolací súd vo svetle rozsudku Súdneho dvora EÚ tak konštatuje, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obetí dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Účastníkom tohto poistného vzťahu je nepochybne žalovaný v 2.rade a z toho vyplýva dôvodnosť jeho pasívnej legitimácie v prebiehajúcom konaní.

Za stavu, že právo umožňuje žalobcom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy , je dôvodný zaver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia a právna úprava, ktorá by tomuto odporovala, bráni naplneniu cieľa vyššie uvedených smerníc EÚ a nesmie sa použiť. Nie je preto opodstatnený záver súdu 1.stupňa o nedôvodnosti žaloby smerujúcej proti žalovanému v 2.rade- poisťovateľovi. Pri aplikácii všetkých výkladových metód, a nielen jednej izolovane, je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovne z povinného zmluvného poistenia nahraďiť aj nemajetkovú škodu na zdraví a teda ustanovenie §4 ods.2 písmeno a) zákona 381/2001 Z.z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v odseku 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods.2 O.z. a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 citovaného zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody (do pozornosti rozsudok KS Prešov sp. zn. 21Co 60/2015).

Rovnako nedôvodne súd 1.stupňa neakceptoval zodpovednosť žalovaného v prvom rade, ako vodiča osobného motorového vozidla, ktorý spôsobil dopravnú nehodu dňa 07.01.2010, zohľadňujúc osobitné okolnosti prípadu v tom, že k usmrteniu dvoch maloletých detí došlo ich najbližším príbuzným- otcom.

Je potrebné zdôrazniť, že pôvodcom zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov bol nepochybne žalovaný v 1.rade ako vodič osobného motorového vozidla, ktorý dopravnú nehodu spôsobil a za toto konanie bol aj právoplatne uznaný vinným v spomínanom trestnom konaní . Je tiež potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov je objektívnou zodpovednosťou za výsledok. V konečnom dôsledku aj vodič je osobou, na ktorú poistenie dopadá (§ 4 ods.1 zákona č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov). Na strane žalobcov z dôvodu smrti oboch maloletých detí pri spomínanej dopravnej nehode nemajetková ujma rozhodne vznikla. Smrť oboch detí bola nečaká, tragická a žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby. Manželstvo žalobkyne v 1.rade a žalovaného v 1.rade už bolo v tom čase právoplatne rozvedené, rodičia maloletých detí nevedli spoločnú domácnosť a v zmysle vyššie naznačeného, žalovaný v 1.rade bol nepochybne pôvodcom zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov. Cez takto existujúce rodinno-právne vzťahy nemožno bez ďalšieho vylučovať zodpovednosť žalovaného v 1.rade, ako vodiča osobného motorového vozidla, ktorý dopravnú nehodu spôsobil. Potrestanie škodcu v trestnom konaní ako satisfakcia postihnutým osobám s ohľadom na okolnosti danej veci nenahrádza inštitút satisfakcie, vrátane relutárnej a nemôže odčiniť tak závažný zásah do osobnostných práv žalobcov. Satisfakcia podľa § 13 OZ nemá len sankčnú funkciu.

Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je vysoké a nie je opodstatnené obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom nepredvídaných situácií sú povinne zmluvne poistené, vrátane vodičov(porovnaj NS SR 3Cdo/228/2012).

V ďalšom konaní bude úlohou súdu 1.stupňa zvážiť všetky okolnosti prejedávanej veci pri rozhodovaní o rozsahu žiadanej nemajetkovej ujmy. S poukazom na všetky uvádzané dôvody odvolací súd zrušil rozsudok súdu 1.stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie (§ 221 ods.1 písmeno f) odsek 2. O.s.p.) s tým, že v novom rozhodnutí sa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods.3 O.s.p.)

Poučenie:

Pri tomto uznesení odvolanie nie je prípustné.